

ชื่อเรื่อง รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยของอาสาสมัคร กศน.

ชื่อผู้ประเมิน นางริสา วัฒนะรัตน์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอคีรีมาศ

หน่วยงาน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอคีรีมาศ
สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุโขทัย

ปีงบประมาณ 2566

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของอาสาสมัคร กศน. ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม สภาพปัจจุบันพบว่ายังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ครอบคลุมทุกพื้นที่เนื่องจากบุคลากร กศน. ยังมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะในระดับหมู่บ้าน ส่งผลให้การรับรู้ความต้องการด้านการศึกษาที่แท้จริงของประชาชนยังไม่สมบูรณ์

การมีอาสาสมัคร กศน. จึงเป็นกลไกสำคัญในการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ 1) เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และจิตอาสาได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์เฉพาะด้าน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ประชาชน 2) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการจัดการศึกษาสำหรับชุมชนอย่างมีคุณภาพ 3) เพื่อเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 4) เพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กระบวนการได้มาซึ่งอาสาสมัคร กศน. จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การสรรหาตามขั้นตอนที่กำหนด การพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และกระบวนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคีรีมาศ ได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของอาสาสมัคร กศน. เพื่อสนองนโยบายของสำนักงาน กศน. ที่มุ่งเพิ่มศักยภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน เมื่อดำเนินโครงการมาได้ระยะหนึ่ง จึงได้มีการประเมินโครงการเพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้กรอบการประเมินของ

Donald Kirkpatrick ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) 2. ด้านผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) 3. ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป หลังการอบรม (Behavior Evaluation) และ 4. ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Results Evaluation) ผลการประเมินพบว่า

1) ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) อาสาสมัคร กศน. มีความพึงพอใจ ต่อโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (มากกว่า 3.50) ข้อเสนอแนะสำคัญ คือ ควรจัดอบรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร กศน. อย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจาก นโยบายและจุดเน้นด้านการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี เพื่อให้อาสาสมัครสามารถปรับตัว และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

2) ด้านผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) ก่อนการอบรม อาสาสมัคร กศน. มีคะแนนเฉลี่ยรวม 8.10 คิดเป็นร้อยละ 40.50 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน หลังการอบรมตาม หลักสูตรพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร กศน. พบว่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 18.43 คิดเป็นร้อยละ 92.16 อาสาสมัครทั้ง 30 คน ผ่านเกณฑ์การประเมิน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรใน การพัฒนาความรู้

3) ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) อาสาสมัคร กศน. ทั้ง 30 คน มีความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น มีคะแนนเฉลี่ย 26.27 คะแนน ทุกคน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังพบว่าอาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) อยู่ก่อนแล้ว และสามารถปฏิบัติงานอาสาสมัคร กศน. ควบคู่กันไปได้โดยไม่เป็น อุปสรรค เนื่องจากเป็นงานที่ทำด้วยความสมัครใจและจิตอาสา อีกทั้งทุกคนล้วนเป็นผู้ที่สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. จึงมีความผูกพันและภาคภูมิใจในการทำงาน เพื่อชุมชน

4) ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Results Evaluation) พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยด้านการบริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.74 รองลงมาคือด้านการนิเทศติดตามผล ค่าเฉลี่ย 4.68 และด้านการจัดการศึกษา รวมถึงด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 4.65 ซึ่งทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากผลการประเมิน สรุปได้ว่าโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยของอาสาสมัคร กศน. ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ คีรีมาศ มีศักยภาพในการขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับชุมชนหมู่บ้านได้อย่าง ทัวถึง ส่งผลให้งาน กศน. สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มและทุกพื้นที่ มีบุคลากรในพื้นที่เพิ่มขึ้น

และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านการบริหาร การนิเทศติดตามผล การจัดการศึกษา และการรายงานผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ควรมีการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร กศน. อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อเสริมสร้างความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและชุมชนอย่างยั่งยืน

หมายเหตุ รายงานการประเมินโครงการเล่มนี้ จัดทำเพื่อเป็นเอกสารประกอบการรับการประเมินวิทยฐานะเชี่ยวชาญซึ่งดำเนินการในปีงบประมาณ 2566 อาจมีการเรียกชื่อหน่วยงานและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องปะปนกัน ไม่เหมือนกันเนื่องจากอยู่ในช่วงปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ของหน่วยงานต้นสังกัดทำให้ชื่อเรียกและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละช่วงเวลาไม่เหมือนกัน